

Test obsahuje 6 ukážok. Pod textom každej ukážky nasledujú úlohy, ktoré sa k danej ukážke vzťahujú.

Ukážka 1

Leonardo da Vinci patrí k významným postavám dejín ľudstva. Tento renesančný umelec bol úspešný v mnohých oblastiach: maliarstvo, architektúra, hudba, sochárstvo. Pomohol rozvinúť anatómiu, astronómiu a stavebníctvo. Preslávil sa ako geniálny vynálezca. Plánoval zostaviť veľkú encyklopédiu s detailnými kresbami všetkého, čo pozoroval a konštruoval. **Zanechal štúdium latinčiny a matematiky – odvtedy ho vtedajší učitelia začali ignorovať ako vedca.** Jeho nápady dali základ výrobe dnešných revolverov či samopalov. Leonardo vytvoril niekoľko lietacích strojov, vrátane helikoptéry a rožala. Ako pohon pre svoje lietajúce stroje často využíval ľudskú silu, napr. pedál__ ako na bicykl__ . Okrem týchto vynálezov vynášiel skafander, vrtáčku i hydraulickú pílu. Navrhol prvého známeho robota v histórii. Aj keď väčšina z Leonardových vynálezov nebola realizovaná, mnohé z nich boli technologicky uskutočniteľné.

(upravené podľa www.wikipedia.org)

1. Z textu ukážky 1 nevyplýva, že

- a) Leonardo da Vinci bol všestranným človekom, vynikal v mnohých činnostiach.
- b) veľa vynálezov da Vinciho by bolo možné skonštruovať.
- c) Leonardo da Vinci bol profesorom matematiky a latinského jazyka.
- d) niektorí renesanční vedci neuznávali vedecký prínos da Vinciho.

2. Ktorým prídavným menom cudzieho pôvodu sa dá charakterizovať život a dielo L. da Vinciho?

- a) optimistické
- b) extravagantné
- c) pesimistické
- d) kreatívne

3. Doplňte chýbajúce prípony v podstatných menách z textu ukážky 1; určite aj pád podstatných mien v danej vete.

- a) pedál__ ; pád: _____
- b) na bicykl__ ; pád: _____

4. Vypíšte z textu ukážky 1 jedno podstatné meno cudzieho pôvodu a jedno prídavné meno cudzieho pôvodu.

- a) _____
- b) _____

5. Utvorte L. singuláru a N. plurálu nasledujúcich podstatných mien.

- a) revolver L. sg. _____ N. pl. _____
- b) skafander L. sg. _____ N. pl. _____
- c) samopal L. sg. _____ N. pl. _____

6. V hrubo vytlačenej vete ukážky 1 nájdite interpunkčné znamienka. Pomenujte ich.

7. V ktorej z možností sú všetky slová s obojakou spoluhláskou napísané správne?

- a) rozvíjať, viniknúť, vynález
- b) píliť, pyšné, zapísaný
- c) zisky, nazívať, zisťovať
- d) myšlienky, neomylná, pomiselný

8. Vyberte správny význam cudzieho slova *detailný*.

- a) chybný
- b) podrobný
- c) názorný
- d) drobný

9. Ktoré slová môžeme doplniť do vety na vybodkované miesta?

Leonardo da Vinci patrí k osobnostiam

a) významným --- histórie	c) podceňovaným --- umenia
b) známym --- Slovenska	d) zaujímavým --- matematiky

10. Určite pád, druh a vzor podčiarknutých prídavných mien v ukážke 1.

- a) dnešných : _____
- b) hydraulickú: _____

Ukážka 2

Po kom sa naša škola volá

Jur Hronec (1881 Gočovo – 1959 Bratislava)

Osobnosť Jura Hronca spája úspešného matematika a organizátora, predstaviteľa snáh o vybudovanie vysokého školstva na SLOVENSKU. Viedol prípravu na zriadenie SLOVENSKEJ VYSOKEJ ŠKOLY TECHNICKEJ V BRATISLAVE a VYSOKEJ ŠKOLY POĽNOHOSPODÁRSKEJ A LESNÍCKEJ V KOŠICIACH, stál pri vzniku PRÍRODOVEDECKEJ FAKULTY UNIVERZITY KOMENSKÉHO a VYSOKEJ ŠKOLY OBCHODNEJ. Uvedené úsilie sa opieralo o jeho úspešnú vedeckú prácu v oblasti matematiky, o jeho pedagogické skúsenosti vysokoškolského profesora, ako i precíznu znalosť slovenských pomerov.

Profesor Hronec sa ešte ako profesor na kežmarskom gymnáziu zasadzoval o jednotnú školu a vysokoškolskú prípravu všetkých učiteľov. Zdôrazňoval **nevyhnutnosť** vedeckej prípravy vysokoškolských učiteľov, jej prislúchajúceho ocenenia i vytvorenia vhodných podmienok pre vedeckú prácu.

Produktívna vedecká práca potrebuje dobrú pôdu, povedal Jur Hronec na tému vedeckej práce. Kde jej niet, tam je vedecká práca neúrodná, neplodná, a keď nejaká jestvuje, nie je cenná. Cennú vedeckú prácu neslobodno posudzovať tak, ako sa posudzuje práca úradníka.

Roku 1921 sa zúčastnil ako jediný zo SLOVENSKA na práci 12-členného kuratória ČESKOSLOVENSKEHO ÚSTAVU PEDAGOGICKÉHO V PRAHE. Snažil sa o reformu stredných škôl, ich zmenu na jednotný typ škôl s možnosťou štúdia pre všetkých.

Profesor Hronec bol autoritou pre slovenské vedecké kruhy i pre celú spoločnosť. Roku 1945 bol spolu s L. Novomeským predsedom MATICE SLOVENSKEJ. Stal sa predsedom SLOVENSKEHO MÚZEA v Bratislave, akademikom SLOVENSKEJ AKADÉMIE VIED. Získal Rad práce a posmrtné medailu Jana Amosa Komenského. Na jeho počesť je umiestnená pamätná tabuľa na MATEMATICKOM PAVILÓNE FAKULTY MATEMATIKY, FYZIKY A INFORMATIKY UNIVERZITY KOMENSKÉHO v MLYNSKEJ DOLINE v BRATISLAVE.

(gjh.sk)

- Doplňte chýbajúce interpunkčné znamienka do priamej reči v 3. odseku ukážky 2, napísanom kurzívou. _____
- Podčiarknite v ukážke 2 vetu, ktorá je dôkazom toho, že Jur Hronec bol vážny nielen v kruhoch vedeckej, ale aj kultúrnej obce. _____
- V rade slov zakružkujte tie, ktoré sú synonymné s hrubo vyznačeným slovom nevyhnutnosť z ukážky 2.
potreba, nevyspytateľnosť, intenzita, túžba, nutnosť, požiadavka, vôľa, snaha, potencia _____
- Napište uvedené vlastné mená z ukážky 2 pravopisne správne.
a) PRÍRODOVEDECKEJ FAKULTY UNIVERZITY KOMENSKÉHO
b) MATICE SLOVENSKEJ _____

5. **Zakrúžkujte možnosť, v ktorej nemajú všetky 3 podstatné mená rovnaký skloňovací vzor:**

- a) múzeum, štúdium, Gočovo,
 - b) medaila, akadémia, snaha,
 - c) profesor, matematik, akademik,
 - d) kruh, typ, vznik.
-

6. **Každý vetný člen z nasledujúcej vety vypíšte na samostatný riadok a pomenujte ho.**

Snažil sa o reformu stredných škôl.

7. **Vyberte možnosť, ktorá platí o skladbe textu ukážky 2:**

- a) v 2. odseku sú len priraďovacie súvetia,
 - b) celá ukážka obsahuje len zložené súvetia,
 - c) v 3. odseku sú podrad'ovacie súvetia,
 - d) ukážka obsahuje len jednoduché vety.
-

Ukážka 3

Dobrý deň, milí priatelia kultúry,

je mi potešením privítať vás všetkých v raji priateľov krásneho slova – v našej knižnici. Je dobrou tradíciou, že sa tu stretávame so vzácnymi ľuďmi, ktorí nám skrášlia dnešné popoludnie. Básnici na chvíľu vstúpia do našich srdc prostredníctvom recitátorov, ktorí si pripravili ukážky z diel slovenských klasikov. Privítajme teda verše Hviezdoslava, Smreka, Rúfusa, Moravčíka. Nechajme zaznieť perly slovenskej poézie, vychutnajme si ľubozvučnosť našej slovenčiny.

Vstúp, slovo, medzi nás!

Všetkým želám nádherne prežité popoludnie.

1. **Určite slohový postup a jazykový štýl ukážky 3.**

- a) slohový postup: _____ b) jazykový štýl: _____
-

2. **Uved'te názvy dvoch útvarov jazykového štýlu, ktorý je použitý v ukážke 3.**

3. **Zámerom textu ukážky 3 je:**

- a) sprístupniť žiakom v knižnici známym slovenským básnikom,
 - b) porozprávať o stretnutí účastníkov besedy so slovenskými básnikmi,
 - c) argumentovať v diskusii o potrebe počúvať ukážky zo slovenských básní,
 - d) slávnostne privítať prítomných na recitačnom posedení v knižnici.
-

4. **Vyberte možnosť, v ktorej je správne tvrdenie:**

- a) medzi jazykové štýly patrí napr. informačný, rečnícky, publicistický ...,
 - b) v úvahe sa vyskytujú subjektívne názory a odborné slová,
 - c) úvaha i výklad sú útvary výkladového slohového postupu,
 - d) všetky útvary výkladového slohového postupu existujú len v písanej forme.
-

5. Pomenujte umelecké jazykové prostriedky z ukážky 3:

a) *vstúpia do našich srdc* _____b) *vstúp, slovo* _____

6. Z ukážky 3 vypíšte dve slová, v ktorých dochádza k výnimke z pravidla o rytmickej krátení.

a) _____

b) _____

7. Vypíšte z ukážky 3 slovo, v ktorom sa nachádza slabikotvorná spoluhláska.

8. Určite vid nasledovných sloviac.

a) privítať: _____

b) stretávame sa: _____

9. Určite presný názov podčiarknutého vetného člena nasledujúcej vety.

Privítajme teda verše Hviezdoslava, Smreka, Rúfusa, Moravčíka.

10. Zakrúžkujte prísudky v nasledujúcom súvetí.

Nechajme zaznieť perly slovenskej poézie, vychutnajme si ľubozvučnosť našej slovenčiny. _____

Ukážka 4

1. Pozorne si prečítajte 4 možnosti s rovnakým textom a vyberte ten, ktorý je štylisticky, gramaticky a pravopisne správny.

a) Môj spolužiak Emil je génius, v matematike nás všetkých predčí. Vždy, keď po ňom niečo chcem, veľmi rád poradí. Vypadá dobre a dievčatá z neho padajú do kolien, vrátane Dáši, ktorá vie rozprávať nemecky. V poslednom období sa Emil svedomito pripravoval k prijímacím skúškam. Chce študovať na najlepšom gymnáziu v Bratislave. A preto je dnes tu. ☺

b) Môj spolužiak Emil je génius, v matematike nás všetkých predčí. Vždy, keď od neho niečo chcem, milerád poradí. Vypadá dobre a dievčatá z neho padajú na kolená, vrátane Dáše, ktorá vie rozprávať nemecky. Poslednú dobu sa Emil svedomito pripravoval na prijímacie skúšky. Chce študovať na najlepšom gymnáziu v Bratislave. A preto je dnes tu. ☺

c) Môj spolužiak Emil je génius, v matematike nás všetkých prevyšuje. Vždy, keď od neho niečo chcem, veľmi rád poradí. Vyzerá dobre a dievčatá z neho padajú na kolená, vrátane Dáše, ktorá vie rozprávať po nemecky. V poslednom období sa Emil svedomito pripravoval na prijímacie skúšky. Chce študovať na najlepšom gymnáziu v Bratislave. A preto je dnes tu. ☺

d) Môj spolužiak Emil je génius, v matematike nás všetkých prevyšuje. Vždy, keď po ňom niečo chcem, milerád poradí. Vyzerá dobre a dievčatá z neho padajú do kolien, vrátane Dáše, ktorá vie rozprávať po nemecky. Poslednú dobu sa Emil svedomito pripravoval k prijímacím skúškam. Chce študovať na najlepšom gymnáziu v Bratislave. A preto je dnes tu. ☺

2. Ktorý frazeologizmus najviac vystihuje Emila z textu ukážky 4? _____

a) Prišiel k rozumu.

b) Rozum sa mu čistí.

c) Je do roboty ako oheň.

d) Spraví diery do sveta. _____

Ukážka 5

Aká čokoláda je najzdravšia__ Podľa vedco__ horká a __ ovocím. Najlepšie totiž reaguje __o žalúdočn__m__ baktér__am__ do protizápalov__ch zlúčenín ktoré sú prospešné pre srdce.

Črevné mikrób__ podľa štúdie vedcov z Lousianskej štátnej un__ver__t__ kvasia na horkej čokoláde do prospešn__ch látok. Pr__danie ovocia b__ mohlo toto kvasenie ešte zv__šiť.

Odborníci to z__stili pri testovaní kakaového prášku ktor__ o__sahuje rovnaké antioxidačné zlúčenin__ ako tmavá čokoláda. Štúdia je tak prvou ktorá skúma účink__ tmavej čokolády na rôzne t__py žalúdočn__ch baktéri__.

„Ak sú tieto látky absorbované v tele znižujú dlhodobé r__ziko cievnej mozgovej pr__hody “ tvrdí vedúci štúdie John Finley __ oddelenia potravinárskej ved__ LŠU. Druh__ t__m z amerického Národného inštitútu srdca pľúc a krv__ už plánuje otestovať čokoládové tabletky na srdcové choroby. Chcú __ kaka z__skať prospešné flavonoidy a vložiť ich do kapsúl. Ich účink__ chcú skúmať na viac ako 18 000 dobrovo__níkoch ktor__m budú počas 4 roko__ podávať 2 kapsul__ denne.

(<http://tech.sme.sk/c/7178352/horka-cokolada-je-zdrava-pre-srdce.htmlxixzz2zjQNzBeE>)

1. **Doplňte do textu ukážky 5 chýbajúce písmená a interpunkčné znamienka.** _____

2. **Ukážka 5 je:**

- a) správa b) oznámenie c) diskusný príspevok d) odborný opis _____

3. **Ktoré tvrdenie platí pre nasledujúcu vetu?**

Horká čokoláda je zdravá pre srdce.

- a) dvojčlenná, úplná, s rozvitým podmetom a holým slovesným prísudkom,
 b) dvojčlenná, neúplná, s rozvitým slovesno-menným prísudkom,
 c) dvojčlenná, úplná, s rozvitým podmetom a s rozvitým slovesno-menným prísudkom,
 d) dvojčlenná, úplná, s rozvitým podmetom a holým slovesno-menným prísudkom. _____

4. **Z poslednej vety ukážky 5 vypíšte číslovky napísané číslicami a napíšte ich slovom v tvare, ktorý si vyžaduje text.**

5. **Podčiarknite slovo, ktoré do skupiny nepatrí.**

krv, čokoláda, srdce, pľúca, kakao _____

6. **Z prvého riadka textu ukážky 5 vypíšte prídavné mená a napíšte k nim skloňovací vzor.**

7. **Ukážka 5 je príkladom:**

- a) opisného slohového postupu, náučného štýlu,
 b) rozprávacieho slohového postupu, administratívneho štýlu,
 c) informačného slohového postupu, publicistického štýlu,
 d) výkladového slohového postupu, umeleckého štýlu. _____

8. **Podčiarknuté slovné spojenie v nasledujúcej vete nahrad'ite správnym predložkovým tvarom osobného základného zámena.**

Mám plný žalúdok, veľa čokolády sa mi do žalúdka nezmestí. _____

9. Slovo *dlhodobé* je:

- a) zložené slovo, ktoré vzniklo odvodzovaním,
- b) odvodené slovo, ktoré vzniklo skladaním,
- c) zložené slovo, ktoré vzniklo skladaním,
- d) odvodené slovo, ktoré vzniklo spájaním.

Ukážka 6

Keď pavúk svoje siete dotká
a jeseň zbiera lístie na pieseň
ty mizneš v diaľke ako bodka
a najstudenší vietor vanie sem

Keď pavúk svoje siete dotká
a jeseň má už pieseň v rukáve
tu na stene len tvoja fotka
pripomína to leto prchavé

Keď pavúk svoje siete dotká
ja nevládzem ťa naspäť zavolať
a clivota je nekonečne krotká
a slnko nevládze už hriať

Keď pavúk svoje siete dotká
tak trochu sa vždy naspäť zadívam
a tvoja malá čierna fotka
už možno nie je pravdivá

(K. Peteraj: V slepých uličkách)

1. Označte, ku ktorému literárnemu druhu môžeme zaradiť ukážku 6.

- a) epika b) dráma c) lyrika d) ľudová slovesnosť

2. V ktorej z možností je správne vysvetlený význam slova *prchavé* z 3. strofy?

- a) veľmi premenlivé b) nevelmi daždivé c) krátko trvajúce d) rýchlo sa blížiacie

3. Hlavnou myšlienkou ukážky 6 je:

- a) jesenné počasie v slepých uličkách, b) smútok za končiacim sa životom,
c) smutný život pavúkov v jeseni, d) smútok za končiacou sa láskou.

4. Ktoré umelecké prostriedky sa vyskytujú v 3. strofe ukážky 6 ?

- a) metonymia a epiteton b) epiteton a zdobnenina
c) metafora a epiteton d) metafora a prirovnanie

Koniec testu.